

"KOHTAA MUT"
VUOSIRAPORTTI 2016

KEHITYSVAMMAISTEN TUKILIITTO RY

KEHITYSVAMMAISTEN TUKILIITTO RY
"KOHTAA MUT"
VUOSIRAPORTTI 2016

Sisältö

Katsaus vuoteen 2016	3
YK:n vammaissopimus vihdoin voimaan Suomessa	5
Yhdistyksille ja vapaaehtoistoiminnalle tukea.....	9
Unelmia, artikloita ja somenäkyvyyttä.....	16
Talous ja hallinto	17
Ansiomerkit	23
Tukipiirit ja yhdistykset.....	24

Kansi YK:n vammaisten ihmisten oikeuksia koskeva sopimus tuli Suomessa voimaan 10.6.2016 pitkän odotuksen jälkeen. Me Itse -yhdistykset jäsenet riemuitsivat ratifioinnista.
Kuva Sanna Salmela.

Paino Katajamäki Print 2017
Ulkoasu Jaana Teräväinen
Julkaisija Kehitysvammaisten Tukiliitto ry, Pinninkatu 51, 33100 Tampere • www.kvtl.fi

KATSAUS VUOTEEN 2016

VIIME VUODEN MERKITTÄVIN vammaispoliittinen tapahtuma oli YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan sopimuksen voimaantulo Suomessa. Sopimus on hyvä työkalu myös meidän työllemme. Liitossa me valmistaudumme seuraamaan sopimuksen toteutumista.

Tässä raportissa kerromme avoimesti liiton viime vuoden toiminnasta ja tuloksista.

Liitto tuki taloudellisesti jo 41 yhdistyskimpaa ja yhteensä 100 jäsenyhdistyksen toimintaa. Tuen avulla järjestetyissä yhdistysten tapahtumissa oli mukana noin 6000 osallistujaa. Liiton jakama taloudellinen tuki nousi tärkeimpien tuen muotojen joukkoon.

Järjestimme eri puolilla maata yli 30 keskustelutilaisuutta itsemääräämisoikeuteen liittyen.

Annoimme lakineuvontaa ja muuta neuvontaa sosiaaliturvan, palveluiden ja koulutuksen kysymyksissä yli 1 200 tapauksessa.

Järjestimme koulutustilaisuuksia, joihin osallistui yli 300 kuntien virkamiestä ja muuta edustajaa.

Kohtasimme yli 1 500 jäsentä käynneillä jäsenyhdistyksissä.

Toteutimme kymmenittäin uusia ja innovatiivisia kursseja ja koulutuksia eri teemoilla, muun muassa vaikuttamisen kursseja selkokieltä käyttäville aikuisille.

Jaoin apurahoja yhteensä 161 apurahan hakijalle.

Monipuolisesta toiminnasta saa tietoa tutustumalla tähän vuosiraporttiin. Kiitän kaikkia

Kuva Laura Vesa

Tiitus Taivalmäen (keskellä) perheessä ei ole varaja puoli-ihmisiä, vaan paljon kokonaisia.

mukana olleita tehdystä työstä ja päätöksistä sekä hyvistä tuloksista. Erityisesti kiitän lahjoittajia, jotka ovat tukeneet toimintaa.

Risto Burman
toiminnanjohtaja

YK:N VAMMAISSOPIMUS VIHDON VOIMAAN SUOMESSA

YK:N VAMMAISSOPIMUKSEN VOIMAANTULO ke-
säkuussa 2016 oli vuoden ja vuosituhannenkin
merkittävin vammaispoliittinen tapahtuma Suo-
messä. Se on näkynyt toiminnassamme kaikessa
arjen vaikuttamistyössä.

Samaan aikaan YK:n vammaisten ihmisten
oikeuksia koskevan sopimuksen kanssa tulivat
voimaan uudet kehitysvammalain säännökset it-
semääräämisoikeuden vahvistamisesta ja rajoi-
tustoimenpiteiden käytöstä.

Järjestimme yhteensä 23 keskustelu- ja kou-
lutustilaisuutta itsemääräämisoikeudesta ja
YK-sopimuksesta. Järjestimme viisi työelämä-
aiheista koulutusta kuntien ja palveluntuotta-
jien työntekijöille. Lisäksi pidimme luentoja ja
osallistuimme paneelikeskusteluihin esimerkik-
si henkilökohtaisesta avusta, sote-uudistukses-
ta, apuvälineistä sekä perusopetukseen liittyvis-
tä asioista. Tavoittemme tiedon lisäämisestä ja
uusien näkökulmien tarjoamisesta on koulutuk-
sista kerättyjen palautteiden perusteella toteutu-
nut.

Vammaislainsäädännön uudistustyö on jat-

kunut ministeriössä virkatyönä. Osallistuimme
valmistelua koskeviin työpajoihin ja kuulemistil-
laisuuksiin liittyen säästöihin, liikkumiseen tu-
keen, lasten ja nuorten palveluihin, henkilökoh-
taiseen apuun sekä valmennukseen ja tukeen.

Vaikuttamistyömme suuria ponnistuksia oli-
vat myös uuteen hankintalakiin vaikuttaminen
yhteistyössä muiden järjestöjen kanssa sekä so-
te-uudistukseen vaikuttaminen. Sote-uudistuk-
sessa näemme olevan niin huolia kuin mahdol-
lisuuksia. Järjestöjen vaikuttamistyön ansiosta
asiakkaan asemaa hankintalaissa hiukan vahvis-
tettiin, vaikka vammaisten henkilöiden palvelui-
ta ei toiveistamme huolimatta jätetty lain sovel-
tamisalan ulkopuolelle.

Sote-uudistuksen ja hankintalakiehdotuksen
lisäksi laadimme lausuntoja ja kannanottoja esi-
merkiksi kehitysvammalain itsemääräämisoi-
keutta koskevista säännöksistä, omaishoidon
tukea koskevan lain muutoksista sekä kehitys-
vamma-alan ammattitutkinnon perusteiden
luonnoksesta. Valmistelimme useita lausuntoja
myös yhteistyössä Vammaisfoorumin ja kehitys-
vamma-alan asumisen neuvottelukunnan kans-
sa.

Verkosto- ja viranomaisyhteistyö

Osallistuimme strategisesti tärkeiden verkos-
tojen toimintaan ja huolehdimme, että kehi-
tysvammaisten ihmisten näkökulma tulee esil-
le niissä. Tärkeitä kumppaneitamme ovat olleet
erityisesti Kehitysvammaliitto, Kehitysvam-
ma-alan asumisen neuvottelukunta sekä Vam-
maisfoorumi.

Vuonna 2016 osallistuimme KVANK:n Työn
ja päivätoiminnan valiokuntaan sekä toimimme

Tilaisuuksien teemoja 2016

YK:n vammaisten ihmisten
oikeuksia koskeva sopimus

Itsemääräämisoikeus

Työelämäkäsytymykset

Osallisuutta ja työllistymistä
edistävän toiminnan laatukriteerit

Apuvälineet

Kuvat Ville Kokkola

Jari Tanskanen ja Sirpa Kinnunen ovat pohjoiskarjalaisia vaikuttajia. He raivaavat yhteiskunnassa tilaa kehitysvammaisten ihmisten kokemuksille ja mielipiteille.

sen Jalkauttamistyöryhmän sihteerinä. Valiokunta sai valmiiksi Osallisuutta ja työllistymistä edistävän toiminnan laatuksiteerit ja julkaisi ne. Tiedotimme ja koulutimme vuoden aikana laatuksiteereistä aktiivisesti.

Osallistuimme palvelurakennetta kehittävien kehittämis- ja ohjausryhmien kokouksiin. Ohjausryhmätyöskentely laajentaa verkostojamme. Lisäksi se mahdollistaa tiedonsaantia ja yhteydenpitoa tahoihin, joiden kanssa emme muutoin välttämättä rajallisten resurssien vuoksi pystyisi verkostoitumaan.

Edistimme uudistuneiden sosiaalihuoltolain sekä yhdenvertaisuuslain toteutumista käytännössä tiedottamalla esimerkiksi oppaissamme ja lakineuvontapalvelussamme niiden tuomista uusista mahdollisuuksista. Vaikutimme sosiaali- ja terveysministeriön Hyvä perhehoito -työryhmän jäsenenä perhe- ja omaishoitoon liittyviin lakimuutoksiin. Toimme kehitysvammaisten ihmisten ja heidän perheidensä näkökulmia esiin hallituksen kärkihankkeita, esimerkiksi lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma LAPE:a, koskevassa työskentelyssä.

Aluehallintoviraston sosiaalihuollon tarkastajien kanssa järjestimme neljä yhteistyöpäivää. Sivystoimen tarkastajien kanssa järjestimme

yhden yhteistyöpäivän. Osallistujia yhteistyöpäivissä oli yhteensä 327.

Yksilöllinen lakineuvonta

Yhteydenottoja tuli yhteensä 1192 eli suurin piirtein sama määrä kuin edellisenä vuonna. Lakineuvonnan yhteydenottajista hieman aiempaa pienempi osa oli ammattilaisia (reilu 10 %). Suurin osa kysyjistä otti lakineuvontaan yhteyttä puhelimitse. Palautekyselyn perusteella lakineuvonnan palveluita pidettiin erittäin tärkeinä ja laadukkaina. Vaikka palautetta antaneet asiakkaat olivat saaneet nopeasti vastaukset kysymyksiinsä, palautteissa oli toiveita palvelun määrän lisäämisestä.

Annoimme henkilökohtaista ohjausta ja neuvontaa työelämästä ja peruskoulun jälkeisistä opinnoista 56 tapauksessa.

Autoimme asiakkaita asiakirjojen laatimisessa vuonna 2016 kolmisenkymmentä kertaa. Muutoksenhaussa avustamisen kautta saimme jälleen useita asiakkaille myönteisiä päätöksiä, jotka auttoivat heitä saamaan tarvitsemiaan palveluita.

Lakineuvonnassakin korostimme itsemäärää-

misoikeuden vahvistumista ja YK:n vammaissopimuksen merkitystä.

Tiedon tuottaminen ja levittäminen

Julkaisimme vuonna 2016 jälleen päivitetyn sosiaaliturvaoppaan ja olimme mukana laatimassa järjestöjen yhteistä sosiaaliturvaopasta. Päivitimme myös *Tukiliiton pikaoppaan 1 kehitysvammaisen lapsen ja hänen perheensä palveluista*. Lisäksi olimme mukana laatimassa opasta vammaisen lapsen näkemysten selvittämisestä yhdessä muun muassa Lastensuojelun Keskusliiton kanssa.

Viestimme sosiaalisessa mediassa kehitysvammaisten ihmisten oikeuksista ja palveluista sekä kirjoitimme ajankohtaisia lakiaiheisia tekstejä Tukiliiton eri viestintäkanaviin. Aiheina olivat muun muassa YK:n vammaissopimus, itsemääräämisoikeus, tuettu päätöksenteko sekä kehitysvammaisten lasten oikeus henkilökohtaiseen apuun. Annoimme haastatteluja ja taustatietoa medialle esimerkiksi kehitysvammaisiin henkilöihin kohdistuvista säästötoimista ja palveluiden heikennyksistä sekä kehitysvammaisten ihmisten työelämään liittyvissä kysymyksissä.

Verkosto- ja viranomaisyhteistyö 2016

	osallistujia
AVI-päivät	327
Luennot ja keskustelutilaisuudet	noin 1700
Kuntayhteistyötilaisuudet	132

Yksilöllinen lakineuvonta 2016

	kpl
Lakineuvonta, kirjattuja yhteydenottoja	1192
Asiakirjojen avustaminen, kertoja noin	30
Ohjaus ja neuvonta työelämän ja peruskoulun jälkeisten opintojen kysymyksissä, tapauksia	56

Kuvat Tiina Roikonen

Teemaviikolla Mäntsälässä vaikutettiin. Kunnanhallitusta olivat tapaamassa Tea Tiainen, Maria Tapola, Matti Vaaralahti ja Hilikka Lahtinen.

Oikeuksien valvontaan ja vaikuttamistyöhön saatiin Raha-automaattiyhdistyksen kohdennettua Ak-avustusta 219 000 euroa. Työllistymisen ja mielekkään päiväaikaisen toiminnan edellytysten parantamiseen saatiin Ak-avustusta 130 000 euroa. Lisäksi toimintaan käytettiin yleisavustusta.

Malike-tapahtumassa Espoossa Romppasen perhe. Lapsista Lilja ja Casper ovat kyydissä, Emil ajaa vanhempien Ninan ja Johanneksen kanssa.

Osallistumisen edistäminen

Ulos talosta, pois pihasta	8
Kurssilaista	103
Heistä vaikeavammaisia ihmisiä (arvio)	46

Asiantuntijaluentoja	22
Osallistujia	513

Lehtiartikkeleita	17
-------------------	----

Malike: Tiedon lisääminen ja vaikuttaminen osallistumista edistäviin asioihin vuonna 2016.

Malike-toiminnalla vaikutimme osallistumista edistäviin asioihin ja lisäsimme tietoa

Järjestimme *Ulos talosta, pois pihasta* -toimintavälinekoulutusta. Koulutukset synnyttivät kolme uutta toimijaverkostoa ja lisäsivät tietoa vaikeavammaisten lasten ja aikuisten osallistumisen mahdollisuuksista. Malikkeen koulutukseen osallistujat kokivat saaneensa uutta tietoa, ideoita ja kokemuksia. He kokivat myös ajatustensa muuttuneen ja saaneensa valmiuksia, motivaatiota ja varmuutta järjestää vaikeavammaisille ihmisille erilaisia osallistumisen mahdollisuuksia.

Osallistuimme kolmen ohjausryhmän työkentelyyn ja STM:n perustaman apuvälinetyöryhmän edustajan taustatyöryhmään.

Osallistumisen mahdollisuuksia vaikeavammaisille lapsille ja aikuisille
Toimintamme arvioinnissa keskityimme perhekurssien vaikutuksiin.

Toteutimme kyselyn perheille, jotka olivat osallistuneet kurseille kuluneen 20 vuoden aikana. Kyselyyn vastasi 49 perheen äiti tai isä. Kyselyssä selvitettiin, millaisia vaikutuksia kurssil-

le osallistumisesta on ollut perheiden arkeen ja elämään. Vastaajien mukaan kurssille osallistuminen oli tuonut vaihtelua perheiden elämään ja tarjonnut uusia kokemuksia vaikeavammaiselle lapselle.

Perheenjäsenten käsitys lapsen kyvyistä ja voimavaroista oli kasvanut. Perheet olivat saaneet uusia kokemuksia sekä vertaistukea. Kurssille osallistuminen oli lisännyt perheiden jaksamista ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Perheet olivat saaneet rohkeutta tehdä asioita, joita ei ennen oltu uskallettu.

Iso osa perheistä kertoi, että kurssille osallistumisen myötä perheen arki oli muuttunut aktiivisemmaksi. Monet perheet olivat löytäneet uusia harrastuksia ja yhteistä tekemistä.

Perheet olivat päässeet kurssilla kokeilemaan monipuolisesti erilaisia toimintavälineitä ja saaneet tärkeää tietoa toimintavälineiden hankinta- ja rahoitusmahdollisuuksista. Useat perheet olivat kurssin jälkeen vuokranneet toimintavälineen tai saaneet hankittua välineen omaksi.

Toimintavälineiden kokeilutapahtumien osallistujat kokivat, että tietoa tarjolla olevista väli-

neistä ja niiden saatavuudesta olisi muuten vaikea saada. Kokeilutapahtumiin tultiin hyvin pitkänkin matkan takaa. Välineiden koettiin liisäävän osallistujien mahdollisuuksia osallistua.

Neuvonta ja ohjaus, toimintavälineiden kokeilu- ja vuokrausmahdollisuus

Sähköpostitse ja puhelimitse tulleiden yhteydenottojen määrä oli edellisvuoden tasoa. Eniten yhteyttä otettiin toimintavälineiden vuokraukseen liittyen, toiseksi eniten toimintavälineiden ohjaukseen, neuvontaan ja hankintaan liittyen. Korttikampanjamme avulla mahdollistimme toimintavälineen hankinnan omaksi 19 käyttäjälle.

Välinevuokraamot palvelivat toimintavälineiden kokeilijoita Tampereella, Helsingissä ja Ro-

vaniemellä sekä Itä-Suomen peräkärävuokraamo Imatralla. Vuokraajat kertoivat, että vuokraustoiminta oli mahdollistanut vaikeavammaisten ihmisten osallistumisen toimintoihin, joihin he eivät olisi muuten päässeet mukaan, niin koulussa kuin ihan arjessa. ”Antoi ylpeyden aiheita, kun pystyi pyöräilemään ja olemaan muiden rinnalla ryhmän lenkeillä.”

Saimme välineiden uusimiseen Tukilinjan Vuoden Toimija -apurahan 13 000 euroa sekä Päivikki ja Sakari Sohlbergin Säätiön apurahan 10 000 euroa.

Malike-toimintaan saatiin Raha-automaattiyhdistyksen kohdennettua Ak-avustusta 476 000 euroa.

Neuvonta ja ohjaus, toimintavälineiden kokeilu- ja vuokrausmahdollisuus

Yhteydenotot	769
Yhteistyöpyynnöt	68
Vuokrauksia yhteensä	556

Malike 2016

	kpl
Toiminnallisia kurseja, koulutuksia ja kokeilutapahtumia	32
Osallistujia	931
Heistä vaikeavammaisia ihmisiä (arvio)	359
Kurseja vaikeavammaisille lapsille ja aikuisille perheineen	7
Osallistujia	242
Heistä vaikeavammaisia ihmisiä	88
Toimintavälineiden kokeilutapahtumia	14
Osallistujia (arvio)	900
Heistä vaikeavammaisia ihmisiä (arvio)	225

YHDISTYKSILLE JA VAPAAEHTOISTOIMINNALLE TUKEA

VUONNA 2016 TUKILIITOLLA oli 167 paikallista ja valtakunnallista jäsenyhdistystä. Näiden lisäksi liiton jäsenenä olivat 14 alueellista tukipiiriä. Henkilöjäseniä Tukiliiton jäsenyhteisöihin kuului yhteensä 16 748.

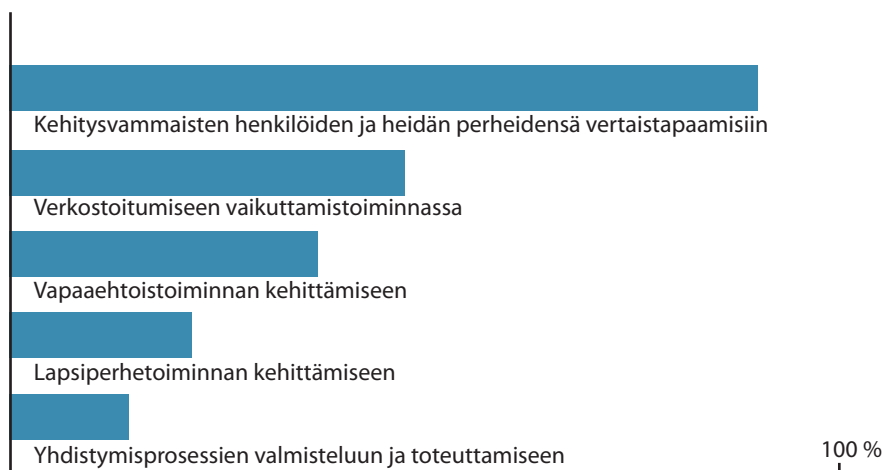
Jäsenyhdistysten määrä oli vuoden aikana vähentynyt kuudella ja henkilöjäsenten määrä 184:llä.

Vuoden 2016 liittokokouksessa hyväksyttiin Tukiliiton uusi strategia vuosille 2017 – 2020 sekä sääntöuudistus liittyen liiton tarkoitukseen ja kohderyhmään. Liittokokouksessa oli edustettuna 53 yhdistystä sekä 13 tukipiiriä ja kokoukseen osallistui yhteensä 116 virallista edustajaa. Liittokokousta edeltävänä päivänä järjestettiin

seminaari, jossa käsiteltiin kehitysvammaisen henkilön osallistumisen ja osallisuuden mahdollisuuksia ja esteitä.

Toimintaympäristön muutos haastaa yhdistyksiä

Kattojärjestön keskeinen tehtävä on tukea jäsenyhdistystensä elinvoimaisuutta sekä edistää uusien vapaaehtoistoiminnan muotojen kehittymistä. Paikallisyhdistysten eniten käyttämiä tuen muotoja olivat jäsenrekisterin ylläpito ja jäsenmaksupalvelu sekä aluekoordinaattoreiden antama neuvonta ja ohjaus. Muita keskeisiä

Millaista toimintaa Tukiliiton yhdistykset järjestivät Aika haastaa -tuella 2016.

tuen muotoja olivat koulutukset sekä monipuolinen viestintä.

Tukipiiri- ja yhdistyskäynneillä tavoitettiin lähes 1500 henkilöä. Erityisesti itsemääräämisoikeuden tukemiseen ja vahvistamiseen liittyvät keskustelutilaisuudet koettiin tärkeiksi. Näissä tilaisuuksissa osallistujat pohtivat arjen esimerkein kehitysvammaisen henkilön itsemääräämisoikeutta ja esteitä sen toteutumiseen. Keskustelun teemoina olivat mm. vammaisen henkilön elintavat, rahankäyttö ja tiedon saanti.

Vuoden aikana yhdistystoimijoiden huoli soite- ja maakuntauudistuksen sekä lainsäädännön muutoksista kasvoi. Toimijoita puhututti se, miten vammaisten henkilöiden ja heidän perheidensä tuki ja palvelut järjestyvät tulevaisuudessa. Tehdyn kyselyn mukaan yhdistystoimijat pitivät tärkeänä alueellista vaikuttamista sote-uudistukseen, mutta suhtautuivat varauksellisesti yhdistysten vaikuttamismahdollisuuksiin. Tästä syystä alueellisen vaikuttamistoiminnan tueksi koottiin uudistuksesta tietoa verkkosivulle, perustettiin yhdistystoimijoista koostuva työryhmä miettimään vaikuttamisen keinoja ja käsiteltiin asiaa syksyn Aluetreffeillä.

Yhdistyskyselyn mukaan erityisesti pieniä yh-

Viestintä

	kpl
Akkuna-uutiskirjeitä	8
tilaajia	500
Perheily-uutiskirjeitä	6
tilaajia	99
Perheily.fi	
käyttäjää noin	4500

distyksiä huolestutti toimijoiden vähyys ja vaikeus saada mukaan lapsiperheitä. Tämän vuoksi kattojärjestö tuki yhdistysten yhteistyötä monella tavalla, mm. tarjoamalla verkostoitumismahdollisuuksia Aluetreffeillä, tilauskoulutuksia ja rahoitusta yhdistyskimppojen toimintaan.

Osa yhdistyksistä koki toimintansa virkistyneen, esimerkiksi toimijoiden vaihtuminen oli tuonut mukanaan uusia yhteistyötahoja. Yhteistyön lisääntyminen muiden yhdistysten kanssa oli virkistänyt toimintaa sekä kehitysvammaisten aikuisten että lapsiperheiden kohdalla. Yhdistystoiminnan uusia suuntia kuvaa yhdistysky-

Koulutukset ja yhdistysvierailut

	kpl
Aluetreffejä	4
Osallistujia	150
Tiedä oikeudet -koulutuksia	3
Osallistujia	105
Itsemääräämisoikeuteen liittyviä koulutuksia ja keskustelutilaisuuksia	16
Työelämäkoulutuksia	9
Osallistujia	235
Perheily-koulutuksia, teemat: henkilökohtainen apu,tukiperhekoulutus	2
Osallistujia	38
Tukipiiri- ja yhdistyskäynnejä	
Yhdistystoimijoita, noin	1500

Kehitysvammaisten viikko 2016

Tapahtumat 1.–7.12.2016	kpl
Paikallisia tapahtumia, noin	80
Osallistujia yhteensä, noin	2000

Tukiliiton Aika haastaa -yhdistyskimpat 2016

Yhdistysten tuettu yhteistoiminta	kpl
Yhdistyskimpat	41
Mukana yhdistyksiä, noin	80
Osallistujia yhteensä, yli	6000

selystä poimittu lainaus: ”Olemme suuntautuneet enenevässä määrin murtamaan raja-aitoja ja menemään sinne, missä muutkin toimijat ovat. Maddallamme raja-aitaa kehitysvammaisten ja muiden välillä.” (Yhdistyskysely 2016)

Kehitysvammaisten viikko 1. – 7.12.2016

Kehitysvammaisten viikko on joulukuun alkuun sijoittuva kampanjaviikko. Vuoden 2016 teemana oli YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista edellisvuoden teemaa jatkaen. Viikon tunnuslause oli: ”Kaikille ihmisoikeudet yhdenvertaisesti ja täysimääräisesti”.

Paikallisia toimijoita innostettiin nostamaan tapahtumissaan esille erityisesti ihmissuhteiden merkitystä.

Tarjosimme teemaviikon tapahtumiin taloudellista tukea ja kokosimme tapahtumaideoita sekä tiedotimme paikallisista tapahtumista verkkosivuilla. Oheismateriaalina jaoimme viikon julistetta, Me Itse ry:n julkilausumaa sekä selkokielistä YK:n yleissopimusta. Lisäksi

jaoimme mielenterveyttä käsittelevää *Hyvällä mielellä* -selko-opasta.

Yhteistyö yhdistysten, Me Itse -ryhmien ja luokusten eri tahojen välillä oli kasvanut ja monipuolistunut. Viikon aikana osallistujat jalkautuivat esittelemään toimintaansa ja tapaamaan ihmisiä muun muassa marketteihin, karaokepaikkoihin ja kirjastoihin. Sosiaalinen media oli vahvasti mukana joissakin tapahtumissa; esityksiä ja viikon tuotoksia levitettiin sekä Facebookissa että YouTubessa. Me Itse ry:n ryhmiä oli mukana 23, mikä on ilahduttavasti enemmän kuin aikaisempina vuosina.

Toimintaa toteutettiin Raha-automaattiyhdistyksen jakamalla yleisavustuksella. Teemaviikon tapahtumiin jaettiin Pieni ele -keräyksen tuottoja.

Aika haastaa -taloudellinen tuki

Yhdistykset pitivät suoraa taloudellista tukea erittäin tärkeänä jäsenyhdistysten tuen muotona. Kattojärjestö jakoi vuonna 2016 Raha-automaattiyhdistyksen tukea 41 yhdistyskimpalle sekä 14 alueelliselle tukipiirille. Tuesta hyötyi kaikkiaan noin 100 jäsenyhdistystä. Yhdistysten yhteistyössä järjestämää toimintaa tai hankkeita tuettiin lisäksi aluekoordinaattoreiden toimesta.

Vertaistuen mahdollisuudet lisääntyivät lähes kaikessa Aika haastaa -tuella järjestetyssä toiminnassa. Vaikuttamistoiminnan ja vapaaehtoistoiminnan kehittäminen oli tavoitteena noin puolella hankkeista. Sen sijaan yhdistymisprosesseja käynnistettiin ja valmisteltiin vain muutamassa yhdistyksessä Aika haastaa -tuen avulla.

Aika haastaa -tuella

toteutetun toiminnan tavoitteet

Tuella järjestetyissä tapahtumissa oli noin 6000 osallistujaa, joista puolet olivat nuoria ja aikuisia kehitysvammaisia henkilöitä. Palautteiden mukaan merkittävää oli, että tuen avulla pystyttiin järjestämään retkiä ja vapaa-ajan toimintaa, joihin myös vähävaraisilla kehitysvammaisilla henkilöillä oli mahdollisuus osallistua.

Raha-automaattiyhdistyksen kohdennettua Ak-avustusta saatiin 70 000 euroa.

Monimuotoinen ja saavutettava kurssi- ja koulutustoiminta

Perheille ja aikuisille suunnattu kurssi- ja koulutustoiminta painottui vammaisten henkilöiden itseilmaisuun, vuorovaikutuksen ja vaikuttamisen edistämiseen. Toteutimme pituudeltaan ja sisällöltään erilaisia vaikuttamisen kurseja selkokieltä käyttäville aikuisille. Uutena toimintana aloitimme *Verkko voittaa välimatkat* -ryhmän Muuramessa. Aikuiset kehitysvammaiset testasivat tablettien käyttöä sekä harjoittelivat verkossa toimimista. Lisäksi järjestimme aikuisille kaksi hyvinvointikurssia ja kaksi tuettua lomajaksoa.

Kommunikaation ja vuorovaikutuksen asiat olivat esillä myös *Kaikki leikkii* -perhekurssilla. Kurssilla kokeilimme leikkejä vuorovaikutuksen tukemisen keinona. Uusimme Down-opaan perheiden ja läheisten käyttöön ja tuotimme leikkiin liittyviä sisältöjä verkkosivuille. Lisäksi järjestimme yhden tuetun perheloman yhteistyössä Maaseudun Terveys- ja Lomahuollon kanssa sekä ensitieto- ja vertaistukipäivän Oulussa.

Koulutuksia tarpeeseen ja verkostojen yhteistyöhön

Erilaiset verkostot antoivat mahdollisuuden vaikuttamiseen ja monipuoliseen yhteistyöhön. *Teatterista voimaa vuorovaikutukseen* -hankkeessa yhteistyössä Teatteri Telakan kanssa vahvistimme ryhmäläisten vuorovaikutustaitoja, mielipiteen ilmaisua ja yhdessä toimimista. Ryhmät kokoontuivat 88 kertaa. Toiminta oli osa opetus- ja kulttuuriministeriön TEIJO-hanketta. Toiminnasta ilmestyi kolme videota, jotka ovat nähtävissä YouTubessa ja *Teatterista voimaa vuorovaikutukseen* -opas päivitettiin Tukiliiton kotisivuille.

Norio-keskuksen hallinnoiman *Erityinen sisaruus* -projektin kanssa toteutimme sisaruustapaamisia eri puolilla Suomea. Muita yhteistyöverkostojamme ovat muun muassa Papunet ja

Kuva Jari Luomanen

Erkki Ukonmurto ja Heikki Keskitalo ovat mukana isien ryhmässä, joka aloitti kuusitoista vuotta sitten Tulppaanitalolla erityislasten vanhempien tapaamisessa.

Kelan puhevammaisten tulkkipalvelujen järjestöyhteistyö, Ensietoverkosto ja yhteistyö Autismi- ja Aspergerliiton kanssa.

Saavutettavaan kurssi- ja koulutustoimintaan saatiin Raha-automaattiyhdistyksen kohdennettua Ak-avustusta 238 000 euroa. Lisäksi toimintaan käytettiin Mirja Martelan ja Pärnäsen rahaston tuottoja.

MAHTI

MAHTI-sopeutumisvalmennus -perhekurseilla harjoiteltiin kommunikaatiota ja vuorovaikutusta. Vuosi oli MAHTI-projektin 2011 – 2016 viimeinen toimintavuosi. Toiminnan tarkoituksena oli elämänhallintaan liittyvien sopeutumisvalmennuskurssien avulla tukea ihmisen omia kykyjä, taitoja ja mahdollisuuksia. Toiminta oli vuosina 2012 – 2015 suunnattu lievästi kehitysvammaisille aikuisille tai henkilöille, jotka hyötyvät samankaltaisesta tuesta.

Pääpaino aikuisten kurseilla oli mielenterveyttä tukevien osa-alueiden vahvistamisessa sekä vertaistuen mahdollistamisessa. Puolen vuo-

den prosessiin valittiin 48 vammaista henkilöä lähi-ihmisensä kanssa. Kaikkiaan kurssille haki 232 henkilöä, eli 116 kurssiparia.

Aikuisten sopeutumisvalmennus koettiin mielekkääksi ja hyödylliseksi. Havaintoja voimaantumisen tukivat sekä kurssilaisten että heidän lähi-ihmistensä antama palaute ja arvio. Kurssilaiset olivat rohkaistuneet ja aktivoituneet toiminnassa mukana olemisen aikana.

MAHTI-kurssiprosessi

Vuonna 2016 toiminta laajeni perheiden sopeutumisvalmennukseen. Perhekurssille hakijoita oli 28 perhettä ja mukaan prosessiin voitiin ottaa kahdeksan perhettä (yhteensä 37 osallistujaa). Sopeutumisvalmennukseen hakeneiden perheiden arkea kuormittivat kommunikaatioon tai vuorovaikutukseen liittyvät tekijät, mutta perheet toivoivat kurssilta tukea myös lapsen haas-

tavaan käyttäytymiseen, arjen kaoottisuuteen ja sisarusten suhteiden paranemiseen.

Perheiden sopeutumisvalmennusprosessin kulku oli aikuistoiminnan kaltainen, mutta kotikäyntien tilalla toteutimme perheiden tarpeista lähtöisin olevan kommunikaatiotyöpajan. Kurssin aluksi perheet asettivat arjen muutostavoitteet, jotka kurssiprosessin aikana pääosin toteutuivat. Esimerkiksi kommunikoinnin apuvälineet olivat tulleet aktiiviseen käyttöön ja perheille on löytynyt yhteisiä harrastuksia.

Eräs vanhempi kuvasi sopeutumisvalmennuksen antia näin: ”Asioita ehti miettiä ja kysytellä ja kokeilla ja seuraavalla jaksolla pystyi kysymään lisää ammattilaisilta tai toisilta vanhemmilta. Asioihin sai hyvää perspektiiviä, kun näki toisia perheitä ja lapsia ja miten kurssihenkilökunta kommunikoi lasten kanssa. Omaan arkeen on tullut uutta puhtia ja motivaatiota uusien asioiden oppimiseen ja käyttöönottoon. Kurssilla

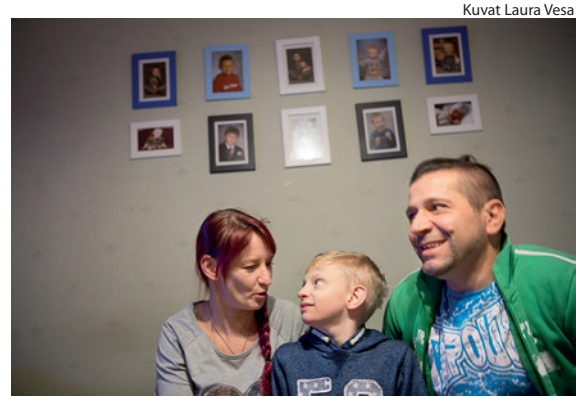
Kehitysvammaisille aikuisille suunnattu toiminta osallistujia
227

Vaikuttamiskoulutukset	109
Hyvinvointikurssit	20
Tuettu loma aikuisille	22
Teatterista voimaa -ryhmät Pirkanmaalla	68
Verkko voittaa välimatkat -ryhmä Keski-Suomessa	8

Perheille suunnattu toiminta osallistujia
96

Tuettu loma perheille	109
Ensitieto- ja vertaistukipäivä	20
Kaikki leikkii -kurssi	22
Perhe-MAHTI	37

Tilaukset, muut koulutukset ja tapahtumat 458

Kuvat Laura Vesa

Topias Kalliola ja hänen vanhempansa Milja Siven ja Tero Kalliola kertoivat elämästään Tukiliiton Harvinaisten kotisivulla. Perhe ei jää neljän seinän sisälle, monia asioita tehdään erityislapsen ehdoilla.

oppi myös ison joukon viittomia ja sai tehtyä hyviä kuvia kotikäyttöön. Hyviä ideoita myös leikeistä joita koko perhe voi leikkiä yhdessä (vuorovaikutusleikit) Mielestäni myös sisarukset ovat hiitsautuneet paremmin yhteen.”

Mahti-sopeutusvalmennukseen saatiin Raha-automaattiyhdistyksen projektiavustusta 130 000 euroa. Toimintaan saatiin vuoden 2017 alusta jatkuva rahoitus.

HARVINAISET

Tukiliiton Harvinaiset-toiminta on suunnattu perheille, joissa lapsella on harvinainen kehitysvamma. Toiminnan tarkoitus on mahdollistaa perheiden vertaistuki, tukea yhdistysten ja verkostojen toimintaa sekä tuottaa tietoa harvinaisista kehitysvammoista. Tukiliiton Harvinaiset toiminnassa on mukana 14 ryhmää, joista osalla on oma yhdistys ja osalla epävirallisempia verkostoja, esimerkiksi Facebook-keskusteluryhmä.

Keskeistä toimintaa olivat oireyhtymäkohtaiset perheiden tapaamiset ja kesän perhelomat. Vuoden aikana järjestettiin kolme tapaamista, joissa tapasi seitsemän eri diagnoosikohtaista perheryhmää. Maaseudun Terveys- ja

Lomahuollon kanssa toteutetuilla kesän perhelomilla kokoontuivat perheet, joissa lapsella on AGU-tauti tai Frax-oireyhtymä. Tapaamiset ja lomat tarjosivat mahdollisuuden perheiden vertaistukeen sekä yhdistysten ja verkostojen toiminnan suunnitteluun.

Harvinaisten kotisivuille tehtiin yhdeksän uutta artikkelia perheiden arjen näkökulmasta. Juttuja varten haastateltiin vuoden tapahtumissa mukana olevia perheitä. Lisäksi julkaistiin jutut perhetapaamisesta- ja lomista sekä sisaruutta käsittelevä artikkeli.

Osallistuimme Harvinaisten verkoston kokouksiin ja toimintaan aktiivisesti. Verkoston

Harvinaiset-toimintaa 2016

	kpl
Perhetapaamisia	3
Osallistujia	83
Perhelomia yhteistyössä lomajärjestön kanssa	2
Osallistujia	73
Ryhmiä mukana	9

tavoitteena oli etenkin yhteistyön kehittäminen yliopistosairaaloiden harvinaisyksiköiden kanssa. Yhteistyössä Norio-keskuksen kanssa järjestimme *Tietoa ja kohtaamisia* -iltapäivän perinnöllisyydestä ja seminaarin *Lapsen varhainen kuolema*.

Harvinaiset -toimintaan saatiin Raha-automaattiyhdistyksen kohdennettua Ak-avustusta 77 000 euroa.

BEST BUDDIES -KAVERITOIMINTA

Best Buddies -kaveritoiminnassa edistämme kehitysvammaisten tai muuten ymmärtämisessä ja oppimisessa tukea tarvitsevien henkilöiden ja vammattomien henkilöiden yhdenvertaisuutta. Toimintamme on tarkoitettu nuorille ja aikuisille. Keinonamme on vapaaehtoistoiminta, jossa henkilöt yhdistetään yhdenvertaiseksi kaveripariksi. Teemme myös nuorisopalvelu- ja jäsenyhdistysyhteistyötä. Toimimme vuoden aikana Jyväskylän, Tampereen ja Oulun seuduilla.

Vapaaehtoisten kaveriparien yhdistäminen koostuu tiedottamisesta, vapaaehtoisten rekrytoimisesta, haastatteluista, kouluttamisesta sekä kaveruuden tukemisesta. Lisäksi järjestämme kaikille suunnattuja *Kohtaa mut* -tapahtumia. Nämä ovat tilaisuus inklusiiviseen vapaa-ajanviettoon myös heille, joille ei ole vielä löytynyt kaveriparia ja heille, jotka vasta pohtivat vapaaehtoistoimintaan mukaan tulemistä.

Kohtaa mut -tapahtumissa osallistuimme esimerkiksi erilaisiin urheilu- ja kulttuuritapahtumiin. Eri seutujemme vapaaehtoisilla oli mahdollisuus tavata toisiaan Tampereella järjestämässämme kesätapahtumassa. Kohtaa mut -tapahtumiin osallistui yhteensä arviolta 316 henkilöä.

Jatkoimme nuorisopalveluyhteistyötä Jyväskylässä. Teimme nuorisokeskus Veturitallien toimintaa tutuksi myös kehitysvammaisille nuorille. Järjestimme yhdessä tapahtumia, tiedotimme nuorisopalveluiden toiminnasta kehitysvammopalveluihin ja tarjosimme nuorille tukea toimintaan osallistumiseen. Kuluneena vuonna

Kuva Antti Kivijärvi

Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry myönsi toiminnallemme Nuori toimija -tunnuksen. Tällä kertaa sellainen myönnettiin yhdenvertaisuuteen liittyen sekä kiitokseksi ja kannustukseksi nuorten aseman ja heidän toimintansa edistämisestä.

Best Buddies -toimintaa 2016 kpl

Uusia kaveripareja	25
Vapaaehtoisia yhteensä	50
Kohtaa mut -tapahtumia	10
Tutustumiskäyntejä nuorisopalveluihin	3

valmistuneen opinnäytetyön tulos vahvasti, että kaveritoiminnan tuki madalsi nuorten kynnystä tulla mukaan Veturitallien toimintaan jatkosakin.

Mahdollistimme opiskelija- ja jäsenyhdistysyhteistyönä vertaistuellisen teemaillan vanhemmille ja ammattilaisille. Tarjosimme myös kahdelle jäsenyhdistyksellemme tukea heidän oman yhdenvertaisen kaveritoimintansa suunnitteluun.

Best Buddies -toimintaan saatiin Raha-automaattiyhdistyksen kohdennettua Ak-avustusta 120 000 euroa. Lisäksi toimintaan käytettiin liiton varainhankinnan tuottoja.

UNELMIA, ARTIKLOITA JA SOMENÄKYVYYTTÄ

YK:N VAMMAISSOPIMUKSEN ratifioiminen oli vuoden pääteema viestinnässä. Nostimme esiin sopimuksen merkitystä omissa välineissämme ja veimme viestiä myös valtajulkisuuteen. Toteutimme somessa *ratifiointikalenterin* (1. – 10.6.2016), jonka runkona toimi kevätkaudella tuottamamme videosarja *Jokainen valitsee unelmansa itse*. Seitsemällä videolla kehitysvammaiset aikuiset ja lapset kertovat unelmistaan, joista jokainen löytyy jostain sopimuksen artiklasta. Videoita katseltiin yhteensä lähes 37 000 kertaa.

Tuotimme kuuden luennon verkkoluento-sarjan, joka avasi YK:n vammaissopimuksen merkitystä ja antoi yhdistyksille välineitä vaikuttamistyöhön ja viestintään. Yksi mittari yhdistysten viestintäosaamisesta on se, että kymmenillä (yli 50) yhdistyksillämme on aktiivisesti toimivia Facebook-sivuja ja -ryhmiä. Tukiliiton omalla FB-sivulla oli vuoden vaihtuessa jo yli 7700 tykkääjää. Käytimme muutoinkin monipuolisesti laajaa somevälineiden kirjoa. Eri toiminnoista koottu viestintätyöryhmä koordinoi yhteistyötä ja osaamisen tukea. Järjestimme useita somesenssejä, muun muassa kännykänkäyttäjän somevideotyöpajan.

Median yhteydenottoja saimme vuoden aikana 50. Tämän lisäksi teimme itse monia tuottoisia aloitteita medialle. Suomen Journalistiliiton yhdistys Pirkanmaan Journalistit antoi maaliskuussa Tukiliiton viestinnälle *Vuoden tiedottaja 2015* -tunnustuspalkinnon. PJY:n mukaan liitto palvelee toimittajia hyvin ja tarjoaa myös kiinnostavia nostoja somessa. "Liitto hyödynsi PK-N:n nostattaman euroviisuhuuman tavalla, joka yhdisti vammaisia ja vammattomia suomalaisia." Lisäkiitosta saimme selkoviestinnästä.

Jäsenlehtemme ilmestyivät 11 kertaa: yleiskielinen Tukiviesti viisi ja selkokielinen Leija

Tukiliiton YK-sopimuksen ratifiointikalenterissa puhutaan unelmista. Venla Ronkaisen sai nauramaan ajatus tyynysodasta.

Videoita katseltiin yhteensä 37 000 kertaa. Sanna Sepponen kertoo videolla, että YK-sopimus korostaa ihmisarvoa.

kuusi kertaa. Tukiviestin teemat olivat Ihmissuhteet, Kansalaisuus, Hyvä olo, Muutos ja Leikki.

Veimme läpi uuden intran käyttöönoton, ja pienen aikalisän jälkeen käynnistimme kokonaisvaltaisen verkkopalvelu-uudistuksen toteuttamisen. Kotisivujemme käyttäjämäärä kasvoi jälleen: käyttäjiä oli vuoden aikana 135 601 ja käyntikertoja 210 467.

Talous ja hallinto

Talous

Kehitysvammaisten Tukiliiton taloudellinen tulos vuonna 2016 oli 129 510 euroa ylijäämäinen (2015 oli 33 556 euroa ylijäämäinen). Tulosta ja taloudellista asemaa kuvaavat alla ja seuraavilla sivuilla olevat tunnusluvut, tuloslaskelma ja tase.

Taloudellisen aseman tunnusluvut (1 000 euroa)

	2016	2015	2014	2013
Varsinaisen toiminnan tuotot	2 236	2 207	2 635	2 987
Varainhankinnan tuotot	226	83	52	56
Sijoitus- ja rahoitustoiminnan tuotot	0	66	0	5
Tilikauden yli-/alijäämä	130	34	-129	81
Omavaraisuusaste	85,7	86,3	85,6	86,3

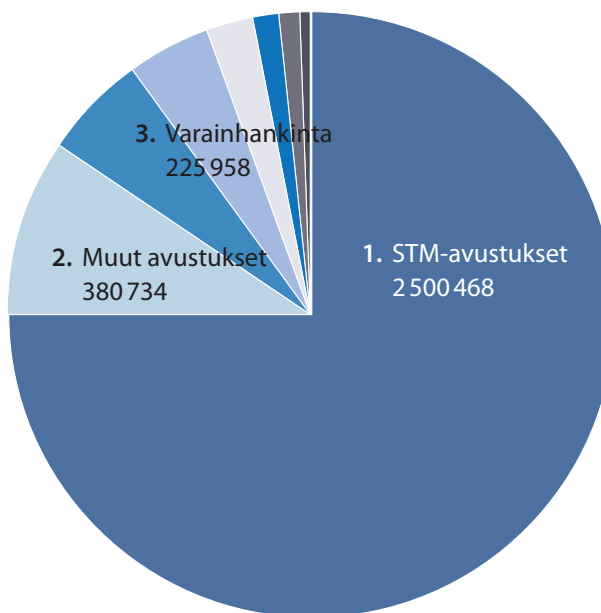
Tunnusluvut Tukiliiton taloudellisesta asemasta ja tuloksesta viimeiseltä neljältä vuodelta (1 000 euroa).

Talous

Tuotot ja kulut

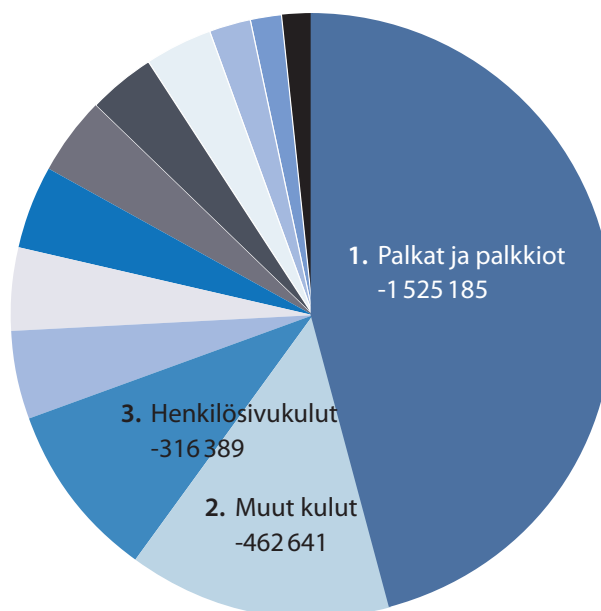
TUOTOT

	euroa
STM-avustukset	2 500 468
Muut avustukset	380 734
Varainhankinta	225 958
Jäsenmaksutuotot	190 949
Muut tuotot	78 057
Osanottomaksut	43 076
Toiminnan tuotot	29 043
Vuokratuotot	20 249
TUOTOT YHTEENSÄ	3 468 535

KULUT

	euroa
Palkat ja palkkiot	-1 525 185
Muut kulut	-462 641
Henkilösivukulut	-316 389
Myönnetyt avustukset	-224 150
Tukipalvelumaksut	-154 876
Ostopalvelut	-138 876
Matkakulut	-131 569
Kurssien/tilaisuuksien järjestämiskulut	-123 104
Vuokra- ja vastikekulut	-111 378
Painatuskulut/Videokulut	-52 618
Kulut, varainhankinta	-51 796
Poistot	-45 451
KULUT YHTEENSÄ	-3 339 025

TULOSLASKELMA

	1.1-31.12.2016	1.1-31.12.2015
VARAINAINEN TOIMINTA		
Tuotot	2 236 185,34	2 207 243,81
Kulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-1 489 845,67	-1 518 260,68
Henkilösivukulut	-53 522,54	-48 758,64
Eläkevakuutusmaksut	-257 108,03	-264 486,68
Poistot	-45 451,13	-49 799,79
Vuokrat	-111 378,35	-120 227,32
Muut kulut		
Varsinainen toiminta	-1 051 821,61	-986 367,44
Käyttö- ja ylläpitokulut	-5 497,51	-5 208,22
Toimistokulut	-230 411,89	-267 171,58
Kulut yhteensä	-3 245 036,73	-3 260 280,35
Tuotto-/Kulujäämä	-1 008 851,39	-1 053 036,54
VARAINHANKINTA		
Tuotot	225 957,98	83 173,85
Kulut	-86 508,38	-60 575,11
Varainhankinta yhteensä	139 449,60	22 598,74
Tuotto-/kulujäämä	-869 401,79	-1 030 437,80
SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA		
Tuotot	5,89	65 515,41
Kulut	-1 093,84	-1 521,29
Rahoitustuotot ja kulut yhteensä	-1 087,95	63 994,12
Tuotto-/Kulujäämä	-870 489,74	-966 443,68
Rahastot		
Lahjoitus rahastoon	0,00	0,00
Tuotot	26 714,04	66 969,33
Kulut	-415 594,86	-418 297,34
Rahastot yhteensä	-388 880,82	-351 328,01
YLEISAVUSTUKSET	1 000 000,00	1 000 000,00
Tilikauden tulos	-259 370,56	-317 771,69
Tilinpäätössiirrot		
Rahastojen muutos	388 880,82	351 328,01
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	129 510,26	33 556,32

TASE		12/31/2016		12/31/2015
VASTAAVAA				
Pysyvät vastaavat				
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	22 675,67	22 675,67		
Muut pitkävaikutteiset menot	<u>176 148,24</u>	198 823,91	<u>190 528,51</u>	213 204,18
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja kalusteet	83 851,24		96 978,76	
Muut aineelliset hyödykkeet	<u>315,01</u>	84 166,25	<u>420,02</u>	97 398,78
Sijoitukset				
Rahasto Mirja Martela		277 816,68		339 816,68
Muut osakkeet ja osuudet		<u>3 415 130,11</u>		3 558 250,36
		3 692 946,79		3 898 067,04
Vaihto-omaisuus				
		19 042,71		24 704,05
Saamiset				
Myyntisaamiset	16 227,33		35 187,67	
Muut saamiset	1 076,60		5 062,00	
Siirtosaamiset	<u>97 286,21</u>	114 590,14	<u>87 396,44</u>	127 646,11
Rahat ja pankkisaamiset				
Rahasto Mirja Martela		1 138,52		2 937,59
Muut rahat ja pankkisaamiset		<u>298 578,25</u>		<u>359 317,45</u>
		<u>4 409 286,57</u>		<u>4 723 275,20</u>
VASTATTAVAA				
Oma pääoma				
Muut rahastot				
Sidotut rahastot		2 596 022,55		2 918 338,19
Omakatteinen rahasto		277 592,91		342 078,34
Edellisten tilikausien voitto	641 462,20		607 905,88	
Oikaistu saatua avustusta v.2013	-16 435,00			
Tilikauden yli-/alijäämä	<u>129 510,26</u>	754 537,46	<u>33 556,32</u>	641 462,20
Oma pääoma yhteensä		3 628 152,92		3 901 878,73
Vieras pääoma				
Pitkäaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta		102 421,46		116 077,70
Lyhytaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	13 656,24		13 656,24	
Saadut ennakot	174 689,44		202 371,05	
Ostovelat	129 225,56		156 200,08	
Muut velat	31 039,53		34 414,22	
Siirtovelat	<u>330 101,42</u>	<u>678 712,19</u>	<u>298 677,18</u>	<u>705 318,77</u>
		<u>4 409 286,57</u>		<u>4 723 275,20</u>

Tukiliiton apurahat ja rahastot

Jaomme apurahoina 37 950 euroa kehitysvammaisille henkilöille ja heidän toimintaryhmiensä. Apurahojen varat tulivat pääosin Mirja Martelan rahastosta. Tukiliiton jakamien apurahojen määrä on edelleen kasvussa: vuonna 2016 jaomme apurahan yhteensä 161 apurahan saajalle (ryhmiä 34 ja yksittäisiä henkilöitä 127). Apurahan saajat julkaistiin liiton verkkosivulla ja selkolehti Leijassa.

Keski-Suomen alueen jäsenyhdistyksille jaettiin toiminta-avustuksia 71 000 euroa Keski-Suomen alueen toimintaan tarkoitettusta Reino, Leena ja Kerttu Pärnäsen rahastosta. Jenny ja Antti Kuusiston rahastolla tuettiin jäsenlehtien julkaisua, aluetoimintaa, muuta järjestötoimintaa ja työllistymistä.

Varainhankinta

Vuonna 2016 merkittävin varainhankinnan tuotto tuli jäsenmaksuista. Vuonna 2016 teimme linjauksen panostaa ammattimaiseen varainhankintaan ja varainhankinnan pitkäjänteiseen kehittämiseen ja perustimme uuden varainhankinnan koordinaattorin työtehtävän. Toimintavuonna pääpaino oli suunnittelutyössä ja jo olemassa olevien lahjoitustuotteiden läpikäymisessä. Toimintavuonna rakennettiin pohjaa tulevien vuosien varainhankinnalle.

Syyskonsertin tulos oli poikkeuksellisesti miinusmerkkinen. Vuoden aikana tehtiin muun muassa Facebook-mainoksia ja kokeiltiin kouluuokille suunnattua heijastinten myyntikampanjaa. *Auta ja näy!* -heijastinkampanjaa pilotoitiin edellisenä vuonna ja nyt toisena vuonna kampanja herätti selvää kiinnostusta. Heijastinmyynnistä saatiin 9 300 euroa käytettäväksi lapsiperhetoimintaan. Samalla kampanjan myötä tietoisuus kehitysvammaisuudesta levisi kouluihin. Aloimme tiedottaa testamenttilahjoittamisen mahdollisuudesta. Yksityishenkilöt perustivat kaksi omakeräystä (trisomia 13/18 lasten ja perheiden hyväksi ja Down-lasten hyväksi). Kokeilujen kautta saimme arvokasta tietoa, miten varainhankintaa kannattaa jatkaa ja kehittää.

Tukiliiton apurahat

saajia

Apurahan saajia vuonna 2016	161
saajista ryhmiä	34
Apurahan saajia vuonna 2015	142
saajista ryhmiä	41
Apurahan saajia vuonna 2014	101
saajista ryhmiä	37
Apurahan saajia vuonna 2013	86
saajista ryhmiä	12

Tukiliiton apurahoja kehitysvammaisille nuorille ja aikuisille. Apurahan saajien määrä on kasvanut 2010-luvulla.

Jäsenmaksujen ulkopuolisen varainhankinnan tulos oli 139 000 euroa (23 000 euroa vuonna 2015).

Yhtiöt

Kehitysvammaisten Tukiliitto on enemmistö-osakas Kiinteistöosakeyhtiö Tulppaanitalossa. Kiinteistöyhtiö hallitsee vuokraoikeudella tonttia Tampereella ja omistaa tontilla olevan rakennuksen eli liiton keskustoimiston. Kiinteistö Oy Tulppaanitalon osakepääoma jakautui siten, että liitto omistaa osakkeista 70 prosenttia ja Kehitysvammaisten Palvelusäätiö 30 prosenttia. Kiinteistöyhtiö laatii toiminnastaan oman toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen.

Kiinteistöyhtiön tilikauden tappio oli 41 640 euroa (vuonna 2015 voitto oli 862 euroa). Kuluja kiinteistöyhtiöllä oli kaikkiaan 144 881 euroa. Kiinteistön oma pääoma taseessa oli 2 506 097 euroa. Yhtiöllä ei ollut rahoituslainoja. Kiinteistöön tehty peruskorjaus valmistui helmikuussa 2015. Kiinteistöön ei tehty korjauksia vuonna 2016. Suunnitelmissa ei ole korjaushankkeita.

Tukiliiton liittokokous 2016 järjestettiin toukokuussa Tampere-talossa Tampereella.

Liittohallitus

Liittohallitus kokoontui toimintavuoden aikana kuuteen kokoukseen. Puheenjohtaja ja monet liittohallituksen jäsenet edustivat liittoa erilaisissa tilaisuuksissa.

Liittohallituksen jäsenet

(suluissa varajäsen):

Rauno Rantaniemi, puheenjohtaja

Iiro Auterinen

(Riitta Johansson)

Jukka Ekman

(Erkki Lönnrot)

Leena Jokipakka, varapj.

(Jaana Nieminen)

Marita Jurva

(Kari Tiusanen)

Arvo Järvinen

(Jaana Metsänen)

Hannu Kaipainen

(Tiina Hämäläinen)

Jaana Karhu

(Tarja Vihanta)

Tommi Kivimäki

(Ulla Topi)

Kaarina Korhonen

(Sirkku Lappalainen-Ruppa)

Kaisu Leinonen

(Eija Parttimaa)

Veijo Lehtonen

(Tuulia Suominen)

Minna Lintulahti

(Pirkko Tähtelä)

Harri Nieminen

(Tuomo Takala)

Teemu Peippo

(Maritta Tuominen)

Lyyli Röning

(Sirpa Mahonen)

Taimi Tolvanen

(Raimo Haapakoski)

Henkilöstö

Päätöimisiä työntekijöitä työskenteli vuoden lopussa yhteensä 40 (39 vuonna 2015, 42 vuonna 2014 ja 48 vuonna 2013). Liiton toimistot sijaitsivat viidellä eri paikkakunnalla. Yleistoiminnassa, jota toteutetaan RAY:n yleisavustuksella ja omalla varainhankinnalla, oli 17 työntekijää.

Näistä työtehtävistä noin puolet, eli kahdeksan, kohdistui yhdistystoiminnan tuki- ja kehittämistehtäviin. Liiton työpanoksesta suurin osa (23 työntekijää) kohdistui tiettyihin, rahoitusvaiheessa määriteltyihin kohteisiin.

Henkilöstön koulutuksiin ja työnohjaukseen käytimme 15 521 euroa (18 568,81 euroa vuonna 2015). Ostimme työterveyshuollon palvelut Suomen Terveystalolta. Laskutetut työterveyshuollon kustannukset olivat keskimäärin 1110 euroa/työntekijä (895 euroa vuonna 2015). Jaoimme henkilöstölle yhteensä 800 kpl liikunta- ja kulttuuriseteleitä (792 vuonna 2015).

Koulutuksiin käytimme seurannan mukaan 1,01 prosenttia työajasta, kun edellisvuosina koulutuksen osuus oli 0,88 prosenttia ja 1,36 prosenttia. Sairauspoissaolojen osuus koko työajasta oli 4,17 prosenttia, kun edellisvuosina se oli 4,9 prosenttia ja 5,3 prosenttia ja viime vuosi-
na osuus on vaihdellut 2,1 – 5,6 prosenttin välillä.

Hallinnon tukipalvelut sekä toimitilapalvelut

Hallinnon tukipalvelut ja ICT-tuen olemme järjestäneet vuodesta 2010 alkaen yhdessä Kehitysvammaisten Palvelusäätiön ja KVPS Tukena Oy:n kanssa. Tukipalveluiden kustannukset ka-

tetaan aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Tulppaanitalon yhdistetyt tukipalvelut ovat osoittaneet seitsemän vuoden aikana, että Tukiliitto on pystynyt vähentämään hallintoon käyttämiään kuluja. Tukiliitto tuotti Tulppaanitalolla erilaisia toimitilapalveluita (siivous, aulapalvelu, kokoustarjoilu, sisäposti) sekä oman järjestötoiminnan tarpeisiin, että muille talon käyttäjille.

Jäsenyydet

Kehitysvammaisten Tukiliitto oli vuonna 2016 varsinaisena jäsenenä seuraavissa yhteisöissä ja palveluissa: Aikakauslehtien Liitto, Best Buddies International, EURORDIS, Inclusion Europe, Inclusion International, Kultti ry, Lastensuojelun Keskusliitto, Lehtimäen opiston kannatusyhdistys, Pohjoismainen yhteistyöneuvosto NSR, Opintotoiminnan Keskusliitto, Raha-automaattiyhdistys, Hyvinvointialan työnantaja-liitto/ Elinkeinoelämän Keskusliitto, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys, Suomen Aivot, Suomen Omaishoidon verkosto, Tuettu työllistyminen, Vammaisfoorumi ja kehitysvamma-alan Vernerin verkkopalvelu.

Lisäksi liitto oli perustajajärjestö ja liitolla oli edustus seuraavissa säätiöissä: Aspa-säätiö, Kehitysvammaisten Palvelusäätiö ja Vates-säätiö.

Hakija

Haminan Seudun ERKAT ry
Haminan Seudun ERKAT ry
Haminan Seudun ERKAT ry
Heinolan kvt ry
Heinolan kvt ry

Huomionosoituksen saaja

Merja Oinonen
Saini Rikkola
Esa Muukka
Pirjo Laraste
Arvo Järvinen

Huomionosoitus

Pronssinen 832
Pronssinen 833
Hopeinen 836
Hopeinen 837
Kultatulppaani 85

Kehitysvammaisten Tukiliitto ry, huomionosoitukset 2016

KEHITYSVAMMAISTEN TUKILIITTO RY, TUKIPIIRIT JA YHDISTYKSET 31.12.2016

Etelä-Hämeen tukipiiri ry		Viitasaaren kvt ry	38
Forssan seudun kvt ry	199	Piiri yhteensä	784
Hausjärven kvt ry	31		
Heinolan kvt ry	101	Kymen tukipiiri ry	
Hämeenlinnan seudun kvt ry.	294	Anjalankosken kvt ry	110
Janakkalan kvt ry	62	Haminan seudun ERKAT ry	128
Lahden seudun kvt ry	337	Iitin kvt ry	49
Lopen kehitysvammaisten tuki	28	Imatran seudun kvt ry	304
Riihimäen kehitysvammatuki ry	160	Joutsenon kvt ry	91
Sysmän kvt ry	73	Kotkan kvt ry	167
Piiri yhteensä	1285	Kouvolan seudun kvt ry	109
		Kuusankosken kvt ry	149
Etelä-Savon tukipiiri ry		Lappeenrannan kvt ry	167
Joroisten kvt ry	16	Rautjärven kvt ry	19
Juvan kvt ry	49	Piiri yhteensä	1293
Kerimäen kvt ry	17		
Mikkelin seudun kvt ry	254	Lapin tukipiiri ry	
Mäntyharjun ja Pertunmaan kvt ry	53	Inarin kvt ry	63
Punkaharjun kvt ry	29	Kehitysvammaistuki 77 Kemi ry	83
Rantasalmen kvt ry	19	Kemijärven kvt ry	113
Savonlinnan kvt ry	43	Kittilän kvt ry	75
Piiri yhteensä	480	Kolarin kvt ry	26
		Posion kvt ry	24
Kainuun tukipiiri ry		Ranuan kvt ry	58
Kajaanin kvt ry	101	Rovaniemen kvt ry	178
Kuhmon kvt ry	91	Sallan kvt ry	38
Puolangan kvt ry	38	Sodankylän kvt ry	81
Ristijärven kvt ry	27	Tervolan kvt ry	22
Sotkamon kvt ry	23	Tornion kvt ry	38
Suomussalmen kvt ry	61	Ylitornion kvt ry	28
Piiri yhteensä	341	Piiri yhteensä	827
Keski-Suomen tukipiiri ry		Pirkanmaan tukipiiri ry	
Jämsän seudun kvt ry	219	Elvy ry (ei kuulu tukipiiriin)	23
Karstulan kvt ry	97	Etelä-Pirkan Erkat ry	5
Keski-Suomen kvt ry	265	Hämeenkyrön kvt ry	86
Keuruun seudun kvt ry	65	Ikaalisten-Parkanon kvt ry	75
Kuhmoisten kvt ry	14	Kangasalan seudun kvt ry	143
Saarijärven seudun kvt ry	86	Mäntän seudun kvt ry	85

Nokian kvt ry	269	POHOJALAASET -99 TUKIPIIRI RY	
Ruoveden-Virtain kvt ry	70	Alajärvi-Vimpelin kvt ry	41
Sastamalan seudun kvt ry	81	Halsua-Kaustinen-Vetelin kvt ry	50
Tampereen kvt ry	768	Ilmajoen kvt ry	50
Valkeakosken seudun kvt ry	158	Jalasjärven kvt ry	53
Piiri yhteensä	1763	Jurvan kvt ry	57
		Kannuksen kvt ry	28
POHJOIS-KARJALAN TUKIPIIRI RY		Kauhajoen kvt ry	141
Ilomantsin-Tuupovaaran kvt ry	63	Kauhavan-Härmäin kvt ry	92
Joensuun kvt ry	156	Kokkolan kvt ry	90
Juuan kvt ry	38	Kurikan kvt ry	84
Keski-karjalan kvt ry	41	Laihian kvt ry	60
Kontiolahden kvt ry	33	Lappajärven-Evijärven kvt ry	21
Lieksan kvt ry	89	Lapuan kvt ry	48
Liperin kvt ry	58	Seinäjoen seudun kvt ry	178
Outokummun kvt ry	62	Suupohjan kvt ry	93
Polvijärven kvt ry	67	Teuvan kvt ry	34
Ylä-karjalan kvt ry	69	Toholammin-Lestijärven kvt ry	23
Piiri yhteensä	676	Vaasan seudun kvt ry	136
		Vähäkyrön kvt ry	0
POHJOIS-SAVON TUKIPIIRI RY		Ähtärin sisupussit ry	43
Iisalmen kvt ry	66	Piiri yhteensä	1322
Kaavin kvt ry	28		
Keiteleen kvt ry	13	POPOKE RY	
Kiuruveden kvt ry	28	Alavieskan kvt ry	41
Kuopion hoiva ry	188	Haapajärven erkat ry	67
Leppävirran kvt ry	97	Haapaveden kvt ry	64
Maaningan kvt ry	18	Iin kvt ry	40
Nilsian kvt ry	34	Kalajoen kvt ry	54
Pielaveden kvt ry	35	Kuusamon kvt ry	140
Rautalammin kvt ry	7	Kärsämäen kvt ry	31
Siilinjärven kvt ry	83	Lakeuden kvt ry	66
Suonenjoen kvt ry	90	Muhoksen kvt ry	72
Tuusniemen kvt ry	36	Nivalan kvt ry	51
Varkauden kvt ry	96	Oulaisten seudun kvt ry	59
Varpaisjärven kvt ry	34	Oulun kvt ry	405
Vieremän kvt ry	16	Pudasjärven kvt ry	73
Piiri yhteensä	869	Pyhäjärven kvt ry	39
		Raahen seudun kvt ry	64

Rantsilan kvt ry	14	Halikon kvt ry	24
Reisjärven kvt ry	32	Kaarinan kvt ry	95
Ruukin kvt ry	21	Killin kvt ry	260
Sievin kvt ry	50	Laitilan kvt ry	47
Taivalkosken kvt ry	32	Loimaan seudun kvt ry	90
Utajärven kvt ry	27	Salon kvt ry	130
Vaalan kvt ry	37	Someron seudun kvt ry	113
Vihannin kvt ry	16	Turun seudun kvt ry	427
Ylivieskan kvt ry	45	Uudenkaupungin seudun kvt ry	95
Piiri yhteensä	1540	Piiri yhteensä	1281
SATAKUNNAN TUKIPIIRI RY		VALTAKUNNALLISET YHDISTYKSET	
Eurajoen kvt ry	27	Frax ry	47
Euran seudun kvt ry	133	Me itse ry	1055
Harjavallan seudun kvt ry	155	Suomen angelman-yhdistys ry	38
Huittisten seudun kvt ry	60	Suomen pws-yhdistys ry	109
Pohjois-satakunnan kvt ry	70	Yhteensä	1249
Porin seudun kvt ry	110		
Rauman seudun kvt ry	93		
Piiri yhteensä	648	Kehitysvammaisten Tukiliitto ry	
		Henkilöjäseniä yhteensä 31.12.2016	16748
UUDENMAAN TUKIPIIRI RY			
Espoon kehitysvammatuki ry	271		
Helsingin kehitysvammatuki 57 ry	753		
Hyvinkään kvt ry	113		
Karjaan seudun kvt ry	55		
Keski-uudenmaan kvt ry	209		
Kirkkonummen kvt ry	102		
Lohjan seudun kvt ry	90		
Luoteis-uudenmaan kvt ry	57		
Mäntsälän seudun kvt ry	74		
Nurmijärven kvt ry	172		
Porvoon seudun kvt ry	124		
Rinnetuki ry	105		
Vantaan kvt ry	265		
Piiri yhteensä	2390		
VARSINAIS-SUOMEN TUKIPIIRI RY			

Tukiliiton jäsenmäärien kehitys 2011 – 2016

	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Tukiliitto yhteensä	16748	16932	17050	17063	17223	17234

Jäsenmäärien kehitys tukipiireittäin

	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Etelä-Hämeen Kehitysvammaisten Tukipiiri ry	1 285	1 252	1 300	1 313	1 333	1 330
Etelä-Savon Kehitysvammaisten Tukipiiri ry	480	485	488	462	423	507
Kainuun Kehitysvammaisten Tukipiiri ry	341	386	374	401	399	404
Kehitysvammaisten Pohjois-Savon Tukipiiri ry	784	883	901	894	869	874
Keski-Suomen Kehitysvammaisten Tukipiiri ry	784	711	686	680	666	658
Kymen Kehitysvammaisten Tukipiiri ry	1 293	1 336	1 364	1 347	1 358	1 339
Lapin Kehitysvammaisten Tukipiiri ry	827	890	912	929	963	990
Pirkanmaan Kehitysvammaisten Tukipiiri ry	1 763	1 809	1 795	1 800	1 771	1 772
Pohjois-Karjalan Kehitysvammaisten Tukipiiri ry	676	692	696	705	726	701
Popoke ry	1 540	1 380	1 618	1 703	1 722	1 727
Pohojalaaset-99 Kehitysvammaisten Tukipiiri ry	1 322	1 584	1 419	1 464	1 491	1 478
Satakunnan Kehitysvammaisten Tukipiiri ry	648	633	628	610	640	671
Uudenmaan Tukipiiri ry	2 390	2 419	2 400	2 410	2 425	2 435
Varsinais-Suomen Kehitysvammaisten Tukipiiri ry	1 281	1 258	1 268	1 235	1 378	1 384
Valtakunnalliset yhdistykset	1 249	1 214	1 201	1 110	1 059	964

Kehitysvammaisten Tukiliiton jäsenmäärien kehitys 2011 – 2016.

KEHITYSVAMMAISTEN TUKILIITTO RY

Järjestömme tavoitteena on kehitysvammaisten ihmisten osallisuuden sekä perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen, ja se, että perheet saavat tarvitsemansa tuen.

Keräämme, jalostamme ja jaamme tietoa, kokeilemme ja kehitämme uusia toimintoja ja toiminnan tapoja, koulutamme kehitysvammaisia henkilöitä, jäsenistöämme ja muita toimijoita. Uskomme yhteistyön ja vertaistuen voimaan ja olemme mukana monissa verkostoissa. Yhteiskunnallisen vaikuttajan rooli on meille merkittävä.

Olemme toimineet vuodesta 1961. Jäsenistömme muodostuu paikallisista, alueellisista ja valtakunnallisista yhdistyksistä, jotka edustavat aitoa kansalaistoimintaa. Yhdistysten jäseninä ovat ihmiset; kehitysvammaiset henkilöt, omaiset, läheiset, alan työntekijät, kehitysvammaisten ihmisten hyvää elämää tavoittelevat kansalaiset.

- Järjestämme koulutusta kehitysvammaisille ihmisille ja heidän läheisilleen.
- Kehitämme vapaaehtoistyötä ja vertaistoimintaa jäsenistömme tueksi.
- Kehitämme ja välitämme toimintavälineitä vapaa-ajan käyttöön.
- Edistämme kehitysvammaisten ihmisten työhön pääsyä.
- Neuvomme oikeusasioissa.

Yhdistyksemme, joita on 180, toimivat koko Suomen alueella. Henkilöjäseniä yhdistyksissä on noin 17 000.

Yhdistyksissä ihmiset saavat ja antavat vertaistukea – vaihtavat kokemuksia ja hyväksi koettuja arjen ratkaisuja -, järjestävät toimintaa ja tapahtumia ja vaikuttavat oman alueensa päätöksentekoon kehitysvammaisia ihmisiä ja heidän läheisiään koskevilla asioilla. Tule mukaan!

Sosiaali- ja terveysministeriö tukee toimintaamme
Veikkauksen tuotolla.